

Åtgärder vid rätt tidpunkt på arbetsplatsen spelar en central roll för att yrkesinriktad rehabilitering ska lyckas

Det primära målet med stöd för arbetsförmågan och hanteringen av risker för arbetsoförmåga är att hitta lösningar på arbetsplatsen. Arbetsgivaren och handledaren spelar en nyckelroll. Om arbetsplatsens egna metoder inte är tillräckliga kan man överväga yrkesinriktad rehabilitering. För att den yrkesinriktade rehabiliteringen ska lyckas är det avgörande att stödet ges i rätt tid och individuellt, att inställningen på arbetsplatsen och inom arbetsgemenskapen är positiv och att olika aktörer samarbetar smidigt.

YRKESINRIKTAD REHABILITERING

Yrkesinriktad rehabilitering avser arbetsrelaterade åtgärder som syftar till att stärka och stödja en persons arbetsförmåga samt förebygga för tidig arbetsoförmåga. Målet är att personen ska kunna fortsätta i sitt arbete eller övergå till ett nytt arbete på den öppna arbetsmarknaden. Metoder för yrkesinriktad rehabilitering är arbetsprövning, arbetsträning, omskolning och näringsstöd för att starta eller fortsätta med ett eget företag.

LÖSNINGAR

Arbetsplatsens inställning och attitydklimat.

Arbetsgemenskapens och i synnerhet chefens uppmuntrande inställning och stöd är avgörande. Uppmuntra till öppen diskussion och att ta itu med fördomar. Påverka attityder med hjälp av information, exempel och samarbete.

Anpassning av arbetet och individuella arrangemang.

Anpassa arbetsuppgifterna, arbetstiden och/eller arbetsplatsen efter rehabiliteringsklientens behov. Erbjud realistiska uppgifter som passar hälsotillståndet. Sträva efter kontinuitet i arbetet och en smidig återgång till vardagen.

Behov av information och stöd.

Satsa på chefernas kompetens inom yrkesinriktad rehabilitering och möjligheterna med rehabilitering. Dela god praxis och verksamhetsmodeller mellan arbetsplatserna. Dra nytta av lågtröskelkanaler för rådgivning, som arbetspensionsbolagets företagsservicenummer.

Samarbete mellan företagshälsovården och chefen.

Delta aktivt i nätverksmöte och sök lösningar som stöder arbetsförmågan tillsammans. Gå igenom rehabiliteringsplanen och dess uppföljning med företagshälsovården. Om möjligt, anlita experter inom företagshälsovården och socialbranschen för att få en helhetsbild av situationen.

Samarbete mellan olika aktörer.

Samarbeta med företagshälsovården och arbetspensionsbolaget. Vid planeringen av rehabiliteringen är det viktigt att tidigt ta reda på om arbetstagaren återgår i sitt eget arbete med hjälp av anpassningar eller om arbetsbeskrivningen ändras permanent. Tydliga roller och ansvarsområden samt ett öppet och målinriktat samarbete bidrar till en lyckad rehabilitering. Följ upp och utvärdera genomförandet av planerna och deras effekter tillsammans.

Rehabilitering hos en ny arbetsgivare.

Förstå målen med rehabiliteringen. Erbjud rehabiliteringsklienten en tydlig introduktion och sätt upp realistiska förväntningar. Stöd rehabiliteringsklientens anpassning till den nya arbetsgemenskapen.

94 %

av rehabiliteringarna slutfördes

73 %

av dem som rehabiliterats på den egna arbetsplatsen återgick i arbete

66 %

av arbetsplatserna hade genomfört stödåtgärder för arbetsförmågan innan personen sökte sig till rehabilitering

Källa: Varmas data 2021–2024.

Vad vet vi?

Arbetsplatsen spelar en central roll i att förebygga arbetsförmåga och för att återgången till arbetet ska lyckas. Det är viktigt att i tid identifiera tecken på nedsatt arbetsförmåga och utnyttja arbetsplatsens egna metoder för att hantera risker för arbetsförmåga. Metoderna omfattar till exempel anpassning av arbetet, partiell sjukdagpenning och arbetsprövning som genomförs genom företagshälsovårdens beslut.

Om arbetsplatsens egna åtgärder inte räcker till kan det bli aktuellt med yrkesinriktad rehabilitering. De centrala metoderna är arbetsprövning, arbetsträning och omskolning. För att rehabiliteringen ska lyckas är det viktigt att den genomförs i rätt tid, att rehabiliteringsklienten är motiverad, att klienten aktivt deltar i planeringen och förbinder sig till genomförandet av rehabiliteringen, att individuellt stöd ges under hela rehabiliteringsprocessen samt att olika aktörer har ett nära samarbete.

Varför är detta viktigt?

Det är viktigt för såväl arbetstagaren som arbetsgivaren och hela samhället att yrkesinriktad rehabilitering lyckas. En lyckad rehabilitering minskar sjukfrånvaro och därigenom också risken för arbetsförmåga samt främjar utnyttjandet av rehabiliteringsklientens kompetens och erfarenhet i den

egna eller nya organisationen. Dessutom stärker förebyggandet av arbetsförmåga och stödet för återgång i arbete arbetsgemenskapens förtroende och beredskap att möta utmaningar med arbetsförmågan i framtiden. Föregripande och individuella åtgärder på arbetsplatsen är en investering som stöder både hantering av risker för arbetsförmåga och arbetstagarnas arbetsförmåga.

Vad bör man göra?

Arbetsplatsen ska säkerställa att rehabiliteringsklienterna får stöd i rätt tid och individuella lösningar. Detta innebär tidig identifiering av utmaningar för arbetsförmågan, flexibla arbetsarrangemang samt ett nära samarbete med företagshälsovården och andra aktörer. Aktivt stöd från chefen och en positiv atmosfär på arbetsplatsen stärker rehabiliteringsklientens motivation och förtroende för processen. Under rehabiliteringen kan arbetsplatsen erbjuda arbetsprövnings- och läroavtalsplatser, möjliggöra anpassning av arbetsuppgifter och följa upp hur arbetet löper i samarbete med företagshälsovården. Arbetsplatsen ska säkerställa att rehabiliteringsplanen siktar på arbetsuppgifter där rehabiliteringsklienten har realistiska möjligheter att få sysselsättning och fortsätta sin arbetskarriär långsiktigt.

För att rehabiliteringen ska lyckas är det viktigt att den sker i rätt tid, att den är individuell och att man samarbetar.

HUR KAN NI PÅ ARBETSPLATSEN BIDRA TILL ATT DEN YRKESINRIKTADE REHABILITERINGEN LYCKAS?

- Som chef ska du samtala öppet och i ett tidigt skede med arbetstagaren och visa ett genuint intresse för arbetstagarens situation.
- Identifiera utmaningar för arbetsförmågan så tidigt som möjligt och reagera aktivt på dem.
- Erbjud individuellt stöd med hänsyn till rehabiliteringsklientens livssituation, resurser och eventuella hinder på ett realistiskt sätt.
- Delta aktivt i nätverksmöte där man tillsammans söker lösningar för att säkerställa att arbetstagaren kan återgå i arbetet smidigt.
- Möjliggör individuella anpassningar av arbetet och olika flexibla arrangemang för att hitta uppgifter som lämpar sig för hälsotillståndet.
- Kommunicera tydligt om att rehabiliteringsklienten är uppskattad och bygg upp förtroendet med hjälp av en accepterande atmosfär.
- Ha ett nära samarbete med företagshälsovården och arbetspensionsbolaget och säkerställ tydliga roller, ansvarsområden och mål.

SKRIBENTER OCH MER INFORMATION

Minna Savinainen, forskningschef, minna.savinainen@varma.fi
Auli Airila, forskningschef, auli.airila@varma.fi

SÅ HÄR GJORDES UTREDNINGEN

Lösningarna baserar sig på publikationen *Työpaikan toimet ja ammatillisen kuntoutuksen onnistuminen – tutkittua tietoa ja ratkaisuja työkyvyn edistämiseksi* i Varmas publikationsserie Tietoa työkyvystä (på finska).

[Läs rapporten på vår webbplats](#)

Varmas företagsservicenummer 010 192 065 (vi betjänar mån–fre kl. 9–15)

VARMA